

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 395/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 10/2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 10/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 10/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

I.A Obsah ústavnej s'ťažnosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júna 2020 doručená ústavná s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 10/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ je v procesnom postavení odporcu v konaní o určenie, že odporca nie je závetným dedičom. Konanie sa začalo podaním žaloby na okresnom súde 30. januára 2012 a ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa nebolo napadnuté konanie stále skončené.

3. Sťažovateľ namietal, že napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené ani po 8 rokoch od podania žaloby. Sťažovateľ vytýkal okresnému súdu jeho postup pri odročovaní pojednávaní, najmä to, že pojednávania boli odročované aj bez dôvodu, a aj to, že termíny medzi jednotlivými pojednávania boli neprimerane dlhé. Sťažovateľ poukázal aj na skutočnosť, že v napadnutom konaní odvolací súd zrušil prvostupňové rozhodnutie s tým, že malo byť nariadené znalecké dokazovanie na zistenie duševného stavu poručiiteľky. Domnieva sa preto, že okresný súd mohol po tom, čo mu bolo doručené rozhodnutie odvolacieho súdu, priamo nariadiť znalecké dokazovanie. Namiesto toho bolo nariadené pojednávanie na august 2019, toto bolo následne zrušené a vo veci sa do podania ústavnej sťažnosti nekonalo. Sťažovateľ tvrdil, že nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

4. Vzhľadom na prietahy si sťažovateľ uplatnil aj primerané finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 €. Sťažovateľ poukázal aj na neistotu, ktorú pociťuje, pretože v napadnutom konaní ide o určenie, že nie je závetným dedičom, a predmetom dedičstva je byt, ktorý mu odkázala jeho matka, pričom ide o byt, v ktorom býva.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/10/2012 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/10/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 10.000.- € /slovom desaťtisíc eur/, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenie do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

I.B Procesný postup ústavného súdu a chronológia úkonov okresného súdu v napadnutom konaní

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 395/2020-14 z 25. augusta 2020 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7. Ústavný súd následne výzvou zo 4. septembra 2020 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti a k upusteniu od ústneho pojednávania. Predseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 9. októbra 2020 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti, pričom k samotnej ústavnej sťažnosti sa žiadnym spôsobom nevyjadril. K jeho podaniu bolo pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá sa vyjadrila k postupu súdu od momentu, keď jej bol pridelený predmetný spis, t. j. od 13. novembra 2019. Zákonná sudkyňa uviedla, že predmetná vec bola súčasťou balíka 49 spisov, ktoré jej boli pridelené, pričom sa s nimi musela najprv oboznámiť. Taktiež poukázala, že v období od 1. marca 2020 do 30. júna 2020 nemohla nariadiť pojednávanie z dôvodu prevencie šírenia choroby COVID-19, preto je toho názoru, že v tomto období nedošlo k nečinnosti súdu.

8. Po doručení vyjadrenia okresného súdu ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby v prípade, ak by to sťažovateľ považoval za potrebné, zaujala stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, ktoré jej v prílohe zaslal. Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovenej lehote na výzvu súdu nereagovala. Sťažovateľ už vo svojej ústavnej sťažnosti súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

9. Ústavný súd nahliadnutím do predloženého spisového materiálu okresného súdu (sp. zn. 15 C 10/2012) zistil, že okresný súd vykonal v predmetnej veci tieto úkony:

- Dňa 30. januára 2012 doručili navrhovatelia okresnému súdu žalobu o určenie, že odporca (sťažovateľ) nie je závetným dedičom.

- Dňa 31. januára 2012 bol pripojený súdny spis dedičského konania okresného súdu sp. zn. 30 D 806/2008 a zároveň okresný súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

- Dňa 29. februára 2012 prebehlo pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol uznesením o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

- Dňa 15. marca 2012 navrhovatelia podali odvolanie, pretože v odvolacej lehote zaplatili súdny poplatok.

- Dňa 8. augusta 2012 okresný súd zrušil uznesenie o zastavení konania v rámci autoremedúry.

- Dňa 11. októbra 2012 si okresný súd vyžiadal zdravotnú dokumentáciu zosnulej.

- Dňa 26. októbra 2012 bola okresnému súdu doručená negatívna odpoveď zdravotného strediska (polikliniky).

- Dňa 6. novembra 2012 okresný súd opätovne žiadal zdravotnú dokumentáciu tentoraz od všeobecnej lekárky zosnulej.

- Dňa 9. novembra 2012 bola doručená odpoveď dožiadanej lekárky, v zmysle ktorej nie je oprávnená poskytnúť zdravotnú dokumentáciu, do tejto bude oprávnený nahliadnúť iba súdom ustanovený znalec z príslušného odboru.

- Dňa 30. januára 2013 nariadené pojednávanie bolo odročené na neurčito kvôli práceneschopnosti sťažovateľa.

- Dňa 15. mája 2013 pojednávanie bolo odročené na 19. jún 2013.

- Dňa 19. júna 2013 pojednávanie bolo odročené na 13. september 2013.

- Dňa 13. septembra 2013 pojednávanie, na ktorom boli vypočutí navrhovatelia, bolo odročené na 4. október 2013.

- Dňa 4. októbra 2013 pojednávanie, na ktorom bol dokončený výsluch navrhovateľov a bol vypočutý aj sťažovateľ, bolo odročené na 29. november 2013.

- Dňa 29. novembra 2013 pojednávanie, na ktorom pokračoval výsluch sťažovateľa, bolo odročené na 7. február 2014.

- Dňa 14. januára 2014 sťažovateľ predložil okresnému súdu písomné doklady.
- Dňa 7. februára 2014 pojednávanie bolo odročené na 21. február 2014.
- Dňa 20. februára 2014 navrhovatelia doručili okresnému súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu prebiehajúcich mimosúdnych rokovaní.
- Dňa 21. februára 2014 pojednávanie bolo odročené na 4. apríl 2014.
- Dňa 4. apríla 2014 pojednávanie bolo odročené na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa
- Dňa 23. apríla 2014 pojednávanie bolo odročené na žiadosť navrhovateľov.
- Dňa 9. júna 2014 okresnému súdu bolo doručené podanie sťažovateľa, ktorým navrhoval ustanovenie znalca na preskúmanie zdravotného stavu poručiťky v čase spísania závetu.
- Dňa 18. júna 2014 pojednávanie bolo odročené na neurčito.
- Dňa 17. júla 2014 okresný súd vyzval navrhovateľov, aby sa vyjadrili k podaniu sťažovateľa.
- Dňa 31. októbra 2014 navrhovatelia doručili okresnému súdu žiadosť o pokračovanie v konaní a súhlas s ustanovením súdneho znalca.
- Dňa 15. mája 2015 prebehlo pojednávanie, na ktorom boli vypočutí svedkovia.
- Dňa 10. júna 2015 prebehlo pojednávanie, na ktorom súd pokračoval vo výsluchu svedkov.
- Dňa 9. októbra 2015 prebehlo pojednávanie, na ktorom súd pokračoval vo výsluchu svedkov.
- Dňa 24. februára 2016 pojednávanie bolo odročené na žiadosť navrhovateľov.
- Dňa 4. mája 2016 pojednávanie bolo odročené na žiadosť predvolaného svedka.
- Dňa 22. júna 2016 prebehlo pojednávanie, na ktorom bolo vypočutá svedkyňa.
- Dňa 7. októbra 2016 pojednávanie bolo odročené z procesných dôvodov.
- Dňa 11. novembra 2016 pojednávanie bolo odročené z procesných dôvodov.
- Dňa 2. decembra 2016 pojednávanie, na ktorom bola vypočutá ako svedkyňa notárka, ktorá spísala predmetný závet, bolo odročené s dôvetkom, že súd zváži nariadenie znaleckého dokazovania.
- Dňa 23. júna 2017 sťažovateľ doručil predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietáhy v konaní.

- Dňa 27. septembra 2017 na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd zamietol žalobu navrhovateľov.

- Dňa 20. novembra 2017 bolo skompletizované písomné vyhotovenie rozsudku.

- Dňa 11. januára 2018 navrhovatelia podali proti predmetnému rozsudku odvolanie.

- Dňa 20. februára 2018 okresný súd vyrubil navrhovateľom uznesením súdny poplatok za podanie odvolania.

- Dňa 7. marca 2018 okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu.

- Dňa 20. novembra 2018 okresný súd predložil súdny spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní.

- Dňa 26. februára 2019 odvolací súd uznesením zrušil rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

- Dňa 9. mája 2019 predmetné uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené okresnému súdu.

- Dňa 11. októbra 2019 pojednávanie bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

- Dňa 13. novembra 2019 v predmetnej veci došlo k zmene zákonného sudcu.

- Dňa 17. júna 2020 sťažovateľ doručil ústavnému súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej namietal prieťahy v konaní.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich podaniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

17. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 10/2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské

práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

20. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“, a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

- právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka súdneho konania a
- postup samotného súdu.

Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

III.A Právna a faktická zložitost' veci

22. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd podotýka, že určenie, či je subjekt závetným dedičom, môže byť zložitá najmä vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu týkajúcemu sa duševného stavu poručiteľa. V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že ani tento aspekt nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami v činnosti súdu vrátane jeho nečinnosti (m. m. I. ÚS 47/96, I. ÚS 173/2017). V danom prípade to platí o to viac, že znalecké dokazovanie nebolo nariadené.

III.B Správanie účastníka konania

23. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu, neidentifikoval žiadny postup sťažovateľa, ktorý by v napadnutom konaní mohol mať negatívny vplyv na dĺžku konania.

III.C Postup okresného súdu v napadnutom konaní

24. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Rozhodovanie okresného súdu v predmetnej veci trvá viac ako 8 rokov. Samotná dĺžka

rozhodovania v tomto prípade celkom jasne indikuje priet'ahy, a to aj preto, lebo z pohľadu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je dôležité, či ide o priet'ahy objektívneho charakteru.

25. Navyše z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v bode 9 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že došlo k viacerým na prvý pohľad očividným obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (obdobia od 15. marca 2012 do 9. augusta 2012 v trvaní 5 mesiacov, od 17. júla 2014 do 15. mája 2015 v trvaní 10 mesiacov, od 2. decembra 2016 do 27. septembra 2017 v trvaní 9 mesiacov, od 7. marca 2018 do 20. novembra 2018 v trvaní 8 mesiacov a napokon od doručenia zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu okresnému súdu 9. mája 2019 do podania samotnej ústavnej sťažnosti 17. júna 2020 v trvaní 13 mesiacov), keď okresný súd nevykonal žiadny relevantný úkon v predmetnom konaní. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v celkovej dĺžke 45 mesiacov, čo možno v kontexte danej veci jednoznačne považovať za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd ale poukazuje aj na zjavne neefektívny postup okresného súdu, ktorý výzvou z 11. októbra 2012 žiadal predloženie zdravotnej dokumentácie zosnulej, na čo dožadovaná lekárka odpovedala súdu (9. novembra 2012), že nie je oprávnená poskytnúť predmetnú zdravotnú dokumentáciu súdu, ale iba na nahliadnutie súdom ustanovenému znalcovi. Okresný súd napriek tomu pred vydaním rozsudku 27. septembra 2017 znalca neustanovil, hoci to žiadal odporca – sťažovateľ (9. júna 2014) a žalobcovia s tým súhlasili (31. októbra 2014). Následne napriek tomu, že odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí poukázal na potrebu znaleckého dokazovania týkajúceho sa duševného stavu zosnulej, okresný súd od 9. mája 2019, t. j. od vrátenia súdneho spisu z odvolacieho súdu, do podania ústavnej sťažnosti (17. júna 2020) tak neurobil. Ústavný súd podotýka, že tvrdenie zákonnej sudkyne o tom, že v období marec až jún 2020 nemohla nariadiť pojednávanie, vyznieva nepresvedčivo, pretože vtedy platné opatrenia nebránili okresnému súdu nariadiť v predmetnej veci znalecké dokazovanie.

26. V napadnutom postupe okresného súdu bolo možné identifikovať nielen neodôvodnenú nečinnosť (v rozsahu 45 mesiacov, pozn.), ale aj neefektívnu činnosť, ktorá v konečnom dôsledku spôsobuje ďalšie zbytočné predĺženie konania, a teda aj predĺženie stavu právnej neistoty sporových strán. Ústavný súd konštatuje, že oba tieto aspekty rozhodovania okresného súdu možno v tomto prípade považovať za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Záver

IV.A K bodu 1 výrokovvej časti nálezu

27. Na základe skutočností uvedených v predošlej stati ústavný súd dospel k záveru, že základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 10/2012 porušené boli.

IV.B K bodu 2 výrokovvej časti nálezu

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

30. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov.

IV.C K bodom 3 a 5 výrokovej časti nálezu

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

32. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, ak o to požiadal.

33. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadostučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

34. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 €. Ústavný súd považoval sťažovateľom uplatnenú sumu za neprimeranú, preto mu priznal finančné zadostučinenie iba vo výške 3 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky primeraného zadostučinenia zohľadnil svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020). V prevyšujúcej časti jeho ústavnej

sťažnosti týkajúcej sa finančného zadost'učinenia teda nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.D K bodu 4 výrokovej časti nálezu

36.1 Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

36.2 Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

37. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním právnou zástupkyňou. Sťažovateľ si uplatnil túto náhradu trov konania ešte v samotnej ústavnej sťažnosti, pričom ich výšku nevyčísľil a ani netvrdil, že jeho právna zástupkyňa je platcom dane z pridanej hodnoty.

38. Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa náhradu trov konania v sume 375,24 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky). Tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2020 v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

39. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

V.

40. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu